

Årsregnskap for Konverteringsfondet 2020

Styrets kommentarer til årsregnskapet

Formål

Konverteringsfondet i Lånekassen ble opprettet 1. november 2002. Kunnskapsdepartementet har forvaltningsansvaret for fondet, og forvaltningen er delegert til Statens lånekasse for utdanning.

All støtte til studenter i høyere utdanning og andre grupper som omfattes av samme forskrift for utdanningsstøtte utbetales som lån, og en andel av lånet kan konverteres til stipend etter fullført utdanning. For å sikre at midler øremerkes for omgjøring fra lån til stipend i hele den mulige omgjøringsperioden, er det etablert et Konverteringsfond som skal ivareta Lånekassens finansieringsbehov i forbindelse med ordningen.

Fondet administreres av Lånekassen, og fondet legger fram eget regnskap.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kunnskapsdepartementet i Hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Statens lånekasse for utdanning. Styret mener at regnskapet gir et dekkende bilde av Konverteringsfondets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold ved årsregnskapet

Fondets kapital på 8.487 mill. kroner er et uttrykk for de estimerte fordringene som ligger i kundenes forskriftsfestede rett til konvertering av studielån til stipend etter avlagt eksamen. Det er gjennomført konverteringer på til sammen 7.016 mill. kroner i 2020. Det er ingen vesentlige forhold å bemerke.

Revisjon

Iht. § 19 i utdanningsstøtteloven reviderer Riksrevisjonen Lånekassens regnskap og forvaltning.

Revisjonsberetning for Lånekassen og for Konverteringsfondet utstedes fra Riksrevisjonen senest 1. mai 2021. Revisjonsberetningen er ikke lenger underlagt utsatt offentlighet. Dette betyr at revisjonsberetningen og all underliggende korrespondanse knyttet til den finansielle revisjonen er offentlig informasjon fra dette tidspunkt.

Oslo 12.03.2021

I styret for Konverteringsfondet

Seunn Smith-Tønnessen
leder

Dag Arne Kristensen
nestleder

Vegard Iversen
medlem

Wenche Jakobsen
medlem

Brit Solem
medlem

Erik Storø
medlem

Morgan Alangeh
medlem

Jonas Økland
medlem

Bevilgningsrapportering med noter

Prinsippnote for bevilgningsrapporteringen

Bakgrunn

Årsregnskapet for Konverteringsfondet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6, og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 8.

Konverteringsfondet ble opprettet 1. november 2002, jf. Budsjett-Innst.S.nr. 12 (2001–2002), St.prp.nr. 1 (2001–2002) og St.prp.nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001–2002). Fondet er et selvstendig fond med egne statutter og eget regnskap, se fondsregnskapet.

Fondet har eget regnskapsførernummer i statsregnskapet, men er ikke et eget rettssubjekt.

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår.

Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonto overføres til nytt år. Kapitalen er ikke rentebærende.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen i bevilgningsrapporteringen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Oppstilling av bevilgningsrapporteringen for 2020

Beholdninger rapportert i likvidrapport

	Note	2020
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank		7 522 379 273
Endringer i perioden	A	965 167 199
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges bank</i>		8 487 546 472

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2020	2019	Endring
640203	Ordinære fond (eiendeler)	A	8 487 546 472	7 522 379 273	965 167 199
810203	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	A	8 487 546 472	7 522 379 273	965 167 199

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
2410	Statens lånekasse for utdanning	50	Avsetning til utdanningsstipend	7 981 047 000

Fondets formål

Studenter i høyere utdanning og andre grupper som omfattes av samme forskrift for utdanningsstøtte har, fra studieåret 2002–2003, rett til fortløpende å få omgjort en andel av sitt studielån til stipend ved gjennomført, bestått eller avlagte eksamener. Konverteringen av lån til stipend skjer på grunnlag av gjeldende forskrifter om tildeling av utdanningsstøtte på tidspunktet for eksamen.

Finansieringsgrunnlag

Fondets kapital er et uttrykk for de estimerte fordringene som ligger i kundenes forskriftsfestede rett til konvertering av studielån til stipend etter avlagt eksamen. Kapitalen bevilges årlig over statsbudsjettet under kap. 2410 – Statens lånekasse for utdanning, post 50 – Avsetning til utdanningsstipend, og bygger på prognoser for tildelt studiestøtte, beståtte eksamener og andel med inntekt eller formue over fastsatte grenser for å få maksimalt stipend.

Fra og med høsten 2019 vil fremtidig finansiering av fondet være påvirket av endringer i omgjøringsordningen. Endringen vil berøre alle søkere som får støtte til høyere utdanning f.o.m. undervisningsåret 2019-2020. I den nye ordningen er omgjøring knyttet til oppnådd grad, i tillegg til bestått eksamen. Elever i høyere utdanning kan da få opptil 25 prosent av basisstøtten gjort om til stipend på grunnlag av bestått eksamen, og opptil 15 prosent omgjort til stipend på grunnlag av fullført grad. Elever i såkalt «annen utdanning» beholder den gamle ordningen der inntil 40 prosent av basisstøtten kan bli gjort om til stipend ved fullført eksamen. Lån som er gitt t.o.m. undervisningsåret 2018-2019 vil bli gjort om til stipend etter de gamle reglene. De nye endringene påvirker omgjøringer som er belastet fondets regnskap for 2020.

Fra høsten 2019 vil deler av konverteringen for studenter i høyere utdanning avhenge av avlagt grad, noe som fører til at en lavere andel lån vil bli gjort om til stipend i årene framover.

Samlet fradrag som følge av kontroll av opplysninger om inntekt og formue, manglende eksamensresultater, og utdanning som ikke er benyttet i en grad var i 2020 på 22,3%. Kunnskapsdepartementet innbetaler bevilgningen til fondets arbeidskonto som daglig gjøres opp mot Norges Bank.

Til og med våren 2013 kan kunden kreve at lånet konverteres i opptil åtte år tilbake i tid, regnet fra det tidspunkt hvor Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene fra søker, og i opptil åtte år fremover i tid, regnet fra det semesteret eksamen er tatt. Fra og med høsten 2013 ble denne fristen endret til fire år tilbake i tid, regnet fra det kalenderåret Lånekassen mottar de endelige eksamensresultatene fra søker, og opp til fire år fremover i tid, regnet fra det kalenderåret eksamen er tatt. For undervisningsåret 2019–2020 ble forskriftene til utdanningsstøtteleven endret til også å omhandle den nye omgjøringsordningen som er knyttet til oppnådd grad. Fire-års reglene som gjelder for omgjøring ved fullført eksamen videreføres. I tillegg kan kunden kreve at lån omgjøres til utdanningsstipend på grunn av fullført grad i opptil åtte år tilbake i tid, regnet fra starten av det semesteret graden er fullført. Kunder som har fullført grad kan ikke kreve omgjøring til utdanningsstipend på grunn av fullført grad fremover i tid.

Det tar derfor noe tid før det er mulig å fastslå om avsetningen i fondet er korrekt i forhold til de fordringer som gjøres gjeldende.

I 2020 ble det vedtatt tiltak i forbindelse med covid-19 pandemien. Studenter og elever over 18 år som hadde nedgang i arbeidsinntekt som følge av utbruddet av covid-19, fikk våren 2020 tilbud om et tilleggs lån med mulig omgjøring til stipend. Vilklårene for å få dette tilleggs lånet var at søker var omfattet av forskriftens tredje del, og hadde mottatt støtte etter 1. mars 2020. Søker måtte i egenerklæring bekrefte nedgang i inntekt pga. koronapandemien i hele eller deler av perioden 1. mars 2020 til 30. juni 2020. For å få omgjøring fra tilleggs lån til stipend må søker på nytt dokumentere nedgang i inntekt fra arbeidsgiver. For alle aktuelle kunder gjøres en kontroll mot inntekt.

Forvaltning av fondet

Lånekassen gjennomfører konverteringen for den enkelte kunde på basis av eksamensresultater og oppnådd grad innrapportert fra lærestedene. Utgiftene forbundet med å omgjøre lån til stipend dekkes inn ved en samlet månedlig belastning av Konverteringsfondet.

Frem til og med høstsemesteret 2012 ble lån konvertert til stipend ved bestått eksamen. Tildelt utdanningsstipend ble deretter behovsprøvd på grunnlag av kundens formue og personinntekt/trygd. Ved høy inntekt i forhold til de grenser som var fastsatt i regelverket ble lån som var konvertert til stipend omgjort tilbake til lån.

For utdanning som er bestått fra og med vårsemesteret 2013 gjennomføres konvertering av lån til stipend etter at Lånekassen har mottatt opplysninger om inntekt og formue fra Skatteetaten for det året studenten mottok støtte.

Både omgjøring fra lån til stipend og fra stipend til lån føres på en interimspost i Lånekassens regnskap. Posten gjøres opp netto mot fondet i påfølgende regnskapsperiode.

Fondsregnskap med noter

Prinsippnote for fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter.

Fondsregnskapet til Konverteringsfondet føres etter kontantprinsippet. Det vil si at fondets inntekter og utgifter regnskapsføres på tidspunktet for innbetaling eller utbetaling.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra Konverteringsfondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen.

Resultat for Konverteringsfondet 2020

	Note	2020	2019
Tilskudd fra Kunnskapsdepartementet	1	7 981 047 000	7 234 618 000
Netto betalt til Lånekassen	2	- 7 015 879 801	- 7 067 905 943
Periodens resultat		965 167 199	166 712 057
<hr/>			
Overføring til opptjent fondskapital		- 965 167 199	- 166 712 057

Balanse for Konverteringsfondet 2020

	Note	2020	2019
Eiendeler			
<hr/>			
Oppgjørskonto i Norges Bank		8 487 546 472	7 522 379 273
Sum eiendeler		8 487 546 472	7 522 379 273
Fondskapital og gjeld			
<hr/>			
Opptjent fondskapital	3	8 487 546 472	7 522 379 273
Sum fondskapital og gjeld		8 487 546 472	7 522 379 273

Noter til fondsregnskapet 2020

Note 1 – Tilskudd til fondet

Årlig bevilges en avsetning til fremtidig konvertering av studielån under kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend. I 2020 var bevilgningen på 7.981 mill. kroner. Kunnskapsdepartementet utbetaler denne bevilgningen til fondets konto i Norges Bank. Bevilget beløp for 2019 var på 7.234 mill. kroner.

Note 2 – Konvertering av lån til stipend

For undervisningsåret 2019–2020 heter det i forskriftene til utdanningsstøtteleven, § 26-1: «*Søkere som ikke bor sammen med foreldrene, har rett til omgjøring av deler av lånet til utdanningsstipend. Søkere som ikke tar høyere utdanning, får inntil 40 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført utdanning. Søkere som tar høyere utdanning, får inntil 25 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført utdanning, og inntil 15 prosent av basisstøtten gjort om til utdanningsstipend på grunnlag av fullført grad*». Videre står det: «*Det er ett vilkår for omgjøring av lån til utdanningsstipend at de faglige resultatene er oppnådd etter at søkeren har mottatt støtte etter tredje del første gang, og i en utdanning som gir rett til støtte etter kapittel 4. Omgjøring av basisstøtte som er gitt i utvidet støtteperiode etter § 8-8, blir bare gitt til søkere som ikke bor sammen med foreldrene den siste dagen av støtteperioden som følger av § 8-8 første ledd bokstav b.*». Det er først mulig å danne seg et bilde av samlet omgjort eller konvertert beløp i perioden i forbindelse med periodeavslutningen ved utløpet av hver måned. Dette innebærer at det alltid vil være en forskyvning på en måned mellom bokført belastning i Lånekassens regnskap og den tilsvarende debitering av Konverteringsfondet, som skjer i måneden etter.

For utdanning som er bestått til og med høstsemesteret 2012, gis omgjøring for de siste semestrene først, regnet fra semesteret hvor eksamen er avlagt. For utdanning som er bestått fra og med vårsemesteret 2013, gjennomføres omgjøringen på samme tid som behovsprøvingen etter kapittel 29. Omgjøringer for eksamener tatt fra og med våren 2019 vil bli gjennomført kontinuerlig etter hvert som de individuelle fastsettelse av inntekts- og formuesskatt er klare. Dette betyr at omgjøringer for 2020 kan gjennomføres allerede fra juni 2021.

For eksamener bestått til og med høstsemesteret 2012 kunne slike konverteringer omgjøres tilbake til lån dersom støttemottaker hadde for høy inntekt i perioden (kontroll av inntekt og formue).

I forbindelse med covid-19 pandemien, kunne kunder som våren 2020 fikk utbetalt tilleggs lån, og som kunne dokumentere nedgang i inntekt pga. covid-19 pandemien, i hele eller deler av perioden 1. mars 2020 til 30. juni 2020, få omgjort deler av tilleggs lån til stipend. I 2020 ble fondet belastet med 1,6 mill. kroner i omgjøring av tilleggs lån til utdanningsstipend. Omgjøringer av tilleggs lån som ble gjennomført i desember 2020 blir ikke belastet fondet før i 2021.

Tall i nedenstående tabell er netto utbetalt til Lånekassen i 2020.

Tabell 1: Utbetalt til Lånekassen i 2020, fordelt på utlån for de ulike årene lånet ble tildelt:

Tildelingsår	Omgjøring eksamen	Omgjøring grad	Omgjøring tilleggslån	Utbetalt til Lånekassen Totalt i 2020
2002	12 337	0	0	12 337
2003	40 200	0	0	40 200
2004	124 542	0	0	124 542
2005	76 398	0	0	76 398
2006	153 345	0	0	153 345
2007	180 975	0	0	180 975
2008	224 840	0	0	224 840
2009	413 812	0	0	413 812
2010	682 758	0	0	682 758
2011	1 117 065	0	0	1 117 065
2012	1 613 260	0	0	1 613 260
2013	2 803 210	0	0	2 803 210
2014	12 469 177	0	0	12 469 177
2015	57 541 218	0	0	57 541 218
2016	142 708 562	0	0	142 708 562
2017	314 041 603	0	0	314 041 603
2018	1 388 057 365	0	0	1 388 057 365
2019	4 851 958 325	240 060 809	0	5 092 019 134
2020	0	0	1 600 000	1 600 000
Totalt	6 774 218 992	240 060 809	1 600 000	7 015 879 801

Konverteringer gjennomført i desember 2020 er ikke belastet fondet, og inngår derfor ikke i tallene over. Lånekassen har ikke ennå mottatt alle eksamensresultater for de aktuelle semestrene. Andelen av utlån som konverteres øker fra måned til måned. I 2019 ble det utbetalt 7.068 mill. kroner.

Note 3 Opptjent fondskapital

Fondets kapital ved utgangen av året var på 8.487 mill. kroner. Dette beløpet er den estimerte fordring på staten som ligger i kundenes forskriftsfestede rett til konvertering av studielån til stipend etter fullført utdanning. I de samlede forpliktelsene ligger det ett fradrag på 22,3% på grunn av kontroll av opplysninger om inntekt og formue fra Skatteetaten, manglende eksamensresultater, og utdanning som ikke er benyttet i en grad. Fondets samlede forpliktelser økte med 965 mill. kroner fra 2019 til 2020. Dette skyldes i hovedsak økt bevilgning fra Kunnskapsdepartementet som følge av ny ordning om omgjøring av tilleggslån i forbindelse med covid-19 pandemien våren 2020. Bevilgningen økte med 747 mill. kroner fra 2019 til 2020. Antallet som benyttet seg av ordningen ble lavere enn anslått. Det vil være en reduksjon i gjennomførte omgjøringer til stipend i årene fremover på grunn av at deler av konverteringen avhenger av avlagt grad. Fra 2019 til 2020 var denne reduksjonen på 52 mill. kroner.

Utdanning som er bestått fra og med kalenderåret 2013 vil ikke bli omgjort før Lånekassen har fått opplysninger om inntekt og formue fra Skatteetaten for det året studenten mottok støtte. Fra og med 2018 tilbyr Skatteetaten kontinuerlig henting av individuelle fastsettelse. Dette betyr at omgjøringer for 2020 kan gjennomføres allerede i juni 2021, når de første fastsettingene er klare.

Følgende oversikt synliggjør hvor mye som har blitt avsatt til Konverteringsfondet hvert år, hvor mye av dette som ved utgangen av 2020 har blitt utbetalt for å finansiere omgjøringen av lån til stipend fordelt på avsetningsår, samt hva som står igjen for å finansiere fremtidige omgjøringer for det enkelte års avsetning.

Tabell 2: Akkumulerte utbetalinger til Lånekassen fordelt på avsetningsår.

År	Tilskudd fra KD	Akkumulerte utbetalinger pr 31.12.20	Rest
2002	-353 000 000	375 888 626	-22 888 626
2003	-1 482 200 000	1 537 320 681	-55 120 681
2004	-3 126 000 000	2 837 396 093	288 603 907
2005	-4 377 774 000	4 134 085 224	243 688 776
2006	-4 379 980 000	4 086 647 191	293 332 809
2007	-4 124 900 000	4 076 468 974	48 431 026
2008	-4 098 600 000	4 038 956 000	59 644 000
2009	-4 288 300 000	4 366 163 802	-77 863 802
2010	-3 105 278 000	4 786 088 900	-1 680 810 900
2011	-4 845 681 000	5 122 644 298	-276 963 298
2012	-5 173 731 000	5 369 347 239	-195 616 239
2013	-5 454 768 000	5 472 876 674	-18 108 674
2014	-5 489 354 000	5 779 407 514	-290 053 514
2015	-5 920 416 000	6 086 726 659	-166 310 659
2016	-6 195 640 000	6 342 023 116	-146 383 116
2017	-6 588 778 000	6 606 766 649	-17 988 649
2018	-7 054 577 000	6 674 668 755	379 908 245
2019	-7 234 618 000	5 092 019 133	2 142 598 867
2020	-7 981 047 000	1 600 000	7 979 447 000
Sum	-91 274 642 000	82 787 095 528	8 487 546 472